

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. E. a sudkýň JUDr. E. a JUDr. A. v právnej veci žalobcov **1/ Mgr. M.**, bývajúceho v N., **2/ MUDr. J.**, bývajúcej v N., obaja zastúpení Advokátskou kanceláriou L., so sídlom v N., proti žalovanej **A.**, so sídlom v N., zastúpenej JUDr. L., advokátkou v N., **o zaplatenie 898 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12 C 220/2009, na dovolanie žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 1. decembra 2011 sp. zn. 9 Co 189/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a.**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom zo 17. januára 2011, č.k. 12 C 220/2009-106 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom 898 eur s 9% úrokom z omeškania od 5. augusta 2009 do zaplatenia do troch dní. Zároveň žalovanej uložil povinnosť v rovnakej lehote zaplatiť žalobcom náhradu trov konania 558.27 eur k rukám právnej zástupkyne. Právne rozhodnutie odôvodnil § 741a a nasl. Občianskeho zákonníka, § 44 ods. 1, 2, § 45 ods. 1, 2, 3 a § 53 Obchodného zákonníka a Smernicou Rady č. 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb, vecne tým, že vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalobcovia uzatvorili so žalovanou zmluvu o obstaraní zázajdu, ktorého

sa zúčastnili spolu so svojimi dvoma maloletými deťmi. Dospel k záveru, že zo strany žalovanej ako obstarávateľa zájazdu neboli poskytnuté všetky služby v dohodnutom rozsahu a kvalite v zmysle uzatvorenej zmluvy a podľa katalógu cestovnej kancelárie. Žalobcovia si uplatnili právo na odstránenia závad bezodkladne priamo na mieste počas trvania zájazdu, urobili o tom s delegátkou cestovnej kancelárie písomný záznam a uplatnili si nárok na zľavu riadne a včas písomnou výzvou adresovanou žalovanej. Pri rozhodovaní o výške zľavy z ceny zájazdu súd vychádzal z ustanovenia § 741k ods. 2 Občianskeho zákonníka a zisteného skutkového stavu, ktorým mal preukázané, že zo strany žalovanej neboli poskytnuté všetky služby riadne, výhrady žalobcov voči kvalite ubytovania a stravovania považoval za oprávnené a opodstatnené, v konaní preukázané fotografiami a svedeckou výpoveďou I.. Ubytovanie nebolo na takej úrovni ako bolo sľubované v katalógu, stravovanie bolo na nízkej úrovni tiež v rozpore s údajmi uvedenými v katalógu. Pri určení výšky zľavy vychádzal zo sumy 1.258 eur, t.j. ceny za ubytovanie podľa zmluvy, pričom nebral do úvahy výhrady žalobcov týkajúce sa vzdialenosti pláže od hotela a výhrady voči organizovaniu dňa odchodu z miesta pobytu domov. Dospel k záveru, že zľava vo výške 449 eur je primeraná vzhľadom ku všetkým okolnostiam v konaní zisteným. Žalobcom zároveň priznal aj sumu 449 eur titulom nároku na primerané zadost'učinenie v peniazoch, pri určení ktorej vychádzal zo Smernice Rady č. 90/314 EHS z 3. júna 1990 a jej článku 5, ako aj z rozhodnutia Európskeho súdneho dvora C-168/00, a tiež z § 53 Obchodného zákonníka. Podľa Smernice a rozhodnutia ESD C-168/00 žalobcom patrí právo na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá v sebe zahŕňa stratu pôžitku z dovolenky, ktorú súd videl v tom, že žalobcovia si zakúpili zájazd a očakávali služby ponúkané žalovanou v zmluve aj katalógu, namiesto toho trávili dovolenkový pobyt v prostredí, ktoré si neobjednali, neočakávali ho a nevyhovovalo im. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že údaje v katalógu boli nepravdivé, majú klamlivú povahu, nakoľko hotel nespĺňal kvalitu prezentovanú v zmluve a katalógu, čím žalobcom vznikla nemateriálna ujma spočívajúca v strate pôžitku z dovolenky. S poukazom na ustanovenie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nar. vl. č. 87/1995 Zb. uložil žalovanej zaplatiť aj úrok z omeškania vo výške 9% z priznanej sumy. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p., úspechom v konaní a vznikom trov na právnom zastúpení.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalovanej rozsudkom z 1. decembra 2011 sp. zn. 9 Co 189/2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil v časti týkajúcej sa veci samej do sumy 152,40 eur s 9% úrokom z omeškania od 5. augusta 2009 do zaplatenia, vo zvyšnej časti zmenil tak, že žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania

nepriznal. Po zopakovaní dokazovania a jeho doplnení dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je čiastočne dôvodné. Uviedol, že súd prvého stupňa správne posudzoval uplatnený nárok na zľavu z ceny zájazdu podľa § 741k ods. 2 Občianskeho zákonníka, nesprávne však určil výšku sumou 449 eur, navyiac neodôvodnil ako k tejto výške dospel, keďže žalobcovia preukázateľne za ubytovanie a stravu za celú dobu pobytu zaplatili sumu 762 eur, a nie 1.258 eur. V konaní nebolo sporné, že žalobcovia spolu so svojimi dvomi deťmi absolvovali celý pobyt v zariadení zmluvne dojednanom a počas celej doby pobytu sa stravovali. Bolo preukázané, že ubytovanie a strava neboli na takej úrovni, ako bolo zmluvne dojednané a žalobcovia si svoje právo u žalovanej uplatnili riadne a včas (§ 741i ods. 2 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd za primeranú zľavu považoval vzhľadom na preukázané vady plnenia – kvalita ubytovania a stravy – zľavu vo výške 20%, čo je suma 152,40 eur ($762 : 100 \times 20 = 152,40$), ktorú odvolací súd určil voľnou úvahou (§ 136 O.s.p.). Pri jej určení vychádzal zo sumy 762 eur, t.j. z ceny, ktorú žalobcovia zaplatili za ubytovanie a stravu. Výšku zľavy odvolací súd považoval za primeranú aj s prihliadnutím na to, že žalobcovia absolvovali celý zájazd, boli riadne dopravení na miesto dojednaného rekreačného pobytu a tiež naspäť domov. Vzhľadom na tieto dôvody odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa do sumy 152,40 eur s 9% ročným úrokom z omeškania od 5. augusta 2009 do zaplatenia ako vecne správny potvrdil. Vo zvyšnej časti (nad sumu 152,40 eur s príslušenstvom do sumy 898 eur s príslušenstvom) napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. zmenil a žalobu ako nedôvodnú zamietol, keď dospel k záveru, že návrh žalobcov v časti, ktorou si uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy za stratu pôžitku z dovolenky v zmysle § 741k ods. 2 a § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako aj náhradu na primerané zadosťučinenie v peniazoch za nekalosúťažné konanie spočívajúce v klamlivej reklame v zmysle § 53 Obchodného zákonníka im nemožno priznať. Zamietajúci výrok odôvodnil tým, že Občiansky zákonník v platnom znení obsahuje osobitnú úpravu zmluvy o obstaraní zájazdu (§ 741a až § 741k), ktorá bola doň zaradená zákonom č. 281/2001 Z.z. o zájazdoch, v podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr, v znení neskorších zmien a doplnkov, s účinnosťou od 1. októbra 2001 a ktorá zmena sa udiala v súlade so Smernicou č. 90/314/EHS Rady zo dňa 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb pri implementácii komunitárneho práva. Smernica v čl. 5 ods. 1 stanovuje, že musí byť zabezpečené, aby organizátor alebo predajca, ktorý je zmluvnou stranou, zodpovedal spotrebiteľovi za riadne plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy. Článok 5 uvedenej smernice je potrebné vykladať tak, že zásadne zaručuje spotrebiteľovi nárok na náhradu imateriálnej (nemajetkovej) ujmy, ktorú utrpel ako

následok nesplnenia alebo vadného plnenia povinnosti. Škodou sa rozumie zásah tak do telesnej alebo majetkovej sféry človeka, ako aj zásah do jeho psychickej integrity. Smernica nevyklúčila imateriálny aspekt škody a jej cieľom bolo vytvoriť pojem, ktorý by kryl aj imateriálnu stránku. Členské štáty mali podľa smernice zabezpečiť, aby predajca služieb zabezpečil spotrebiteľovi utrpenú škodu v príčinnej súvislosti s nesplnením alebo vadným plnením zmluvy. Jednotlivé členské štáty Európskej únie implementovali smernicu rôznymi spôsobmi, pričom Slovenská republika v súvislosti s jej implementáciou právo na imateriálnu ujmu v Občianskom zákonníku výslovne neupravila. Pokiaľ by aj súd zvažoval širší výklad Smernice č. 90/314/EHS, najmä čl. 5, pri nedostatočnej implementácii smernice do nášho právneho poriadku, podľa názoru odvolacieho súdu, okolnosti daného prípadu, ktoré neboli výnimočné, by neodôvodňovali takýto postup. Odvolací súd posudzoval nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy (nárok za stratu pôžitku z dovolenky) aj v zmysle § 741 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (druhý nárok) a dospel k záveru, že náhradu škody (nemajetkovej ujmy) podľa tohto zákonného ustanovenia nemožno žalobcom priznať. Z výkladu ústavy, ako aj ustanovení Občianskeho zákonníka nepochybne vyplýva, že ak je daná špeciálna ochrana v Občianskom zákonníku, ktorá je uvedená v súlade so systematickým zaradením do VIII. hlavy 8. časti (záväzkové právo), nemožno potom zamieňať nárok podľa § 13 Občianskeho zákonníka s nárokmi žalobcov, ktoré sú plne opodstatnené podľa špeciálnej úpravy v Občianskom zákonníku § 741a až § 741k. Odvolací súd dospel k záveru, že v súčasnosti nie je možné v takýchto zmluvných vzťahoch medzi občanmi a právnickými osobami (cestovnými kancelármi) aplikovať právo na ochranu osobnosti so všetkými dôsledkami, lebo tomu bráni špeciálne zákonné ustanovenie, ktoré nemožno zlučovať s ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Rovnako tak nebolo možné žalobcom priznať nárok na primerané zadosťučinenie v peniazoch za nekalosúťažné konanie spočívajúce v klamlivej reklame v zmysle § 53 Obchodného zákonníka, ktoré upravuje právne prostriedky ochrany pre osoby, ktorých práva boli porušené alebo ohrozené nekalou súťažou. Nekalou súťažou v zmysle § 44 Obchodného zákonníka je konanie v hospodárskej súťaži, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi súťaže a je spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom. Aby mohlo byť určité konanie kvalifikované ako nekalosúťažné a zákonom reprobované, musia byť kumulatívne splnené 3 podmienky: a/ ide o konanie v hospodárskej súťaži, b/ takéto konanie je v rozpore s dobrými mravmi, c/ takéto konanie je spôsobilé privodiť ujmu. Pod hospodárskou súťažou sa teda rozumie súperenie podnikateľských subjektov v hospodárskej oblasti s cieľom predstihnúť iné subjekty a tým dosiahnuť hospodársky prospech. Obchodný zákonník určil

aj subjekty, ktorým môže byť ujma privedená. Ide o súťažiteľov alebo spotrebiteľov. Pojem súťažiteľ zákonodarca zaviedol v § 41 ako legislatívnu skratku pre osoby, ktoré sa zúčastňujú hospodárskej súťaže, aj keď nie sú podnikateľmi (nadácie, komory podnikateľov, komory slobodných povolání, ale aj štát). Ide o široké vymedzenie tohto pojmu, ktorého cieľom je komplexná ochrana hospodárskej súťaže. V prejednávanej veci účastníci konania nie sú vo vzájomnom súťažnom vzťahu, a preto nebolo možné z tohto dôvodu priznať náhradu tak, ako to žalobcovia požadovali. V danom prípade sú zmluvnými stranami obstarávateľ cestovná kancelária (žalovaná) a objednávateľ – žalobcovia. Preto na úpravu tohto vzťahu nemožno použiť žiadny typ zmluvy, ktorý upravuje Obchodný zákonník, keď navyše Občiansky zákonník, obsahuje osobitnú úpravu zmluvy o obstaraní veci v § 741a až v § 741k. Ak preto prvostupňový súd žalobcom priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 449 eur s poukazom na § 53 Obchodného zákonníka, jeho právny záver nepovažoval odvolací súd za správny. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 a § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia. Uviedli, že dovolanie podávajú v rozsahu výroku, ktorým boli dotknutí na svojich právach, teda do výroku, ktorým odvolací súd potvrdil (zrejme zmenil – pozn. dovolacieho súdu) rozsudok súdu prvého stupňa. Prípustnosť dovolania odôvodnili tým, že postupom odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a dôvodnosť tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Za odňatie možnosti konať pred súdom považujú znenie rozsudku odvolacieho súdu, keď odôvodnenie rozsudku je nezrozumiteľné, tým aj následne nepreskúmateľné, nakoľko žalobcom nedovoľuje posúdiť ako odvolací súd túto právnu vec vyložil, ako aplikoval procesné predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní o veci samej. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nie je jasné, z akého dôvodu nepriznal nárok žalobcom na primerané zadost'učinenie v peniazoch za nekalosúťažné konanie spočívajúce v klamlivej reklame v zmysle § 53 Obchodného zákonníka ako aj nepriznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za stratu pôžitku z dovolenky. Odvolací súd nerešpektoval nielen právo žalobcov formulované v § 201 O.s.p., najmä však nerešpektoval zásadu uvedenú najmä v ustanoveniach § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p. a tým nerešpektoval aj ich základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zároveň, tým, že odvolací súd prijal rozhodnutie vo veci samej,

ktorým je v časti potvrdzujúci v časti zamietajúci rozsudok odvolacieho súdu napadnutý týmto dovolaním, zaťažil svoje rozhodnutie vadou, ktorá môže mať, resp. má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Dovolatelia namietali tiež vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Uviedli, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom toto nesprávne právne posúdenie veci má svoj základ práve v uvedených vadách vzťahujúcich sa k § 237 písm. f/ O.s.p. a nesprávne právne posúdenie veci spočíva v tom, že súd prvého stupňa síce použil správne ustanovenia právnych predpisov, avšak ich nesprávne aplikoval, nedostatočne, neúplne a tým ich aj nesprávne interpretoval.

Žalovaná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)], po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov nie je dôvodné.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p., dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V prejednávanej veci dovolanie žalobcov smeruje proti zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej a preto je procesne prípustné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p., môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa najskôr dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Žalobcovia procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Z obsahu dovolania žalobcov vyplýva, že ako dovolací dôvod výslovne uplatňujú odňatie možnosti konať pred súdom a nesprávne právne posúdenie (§ 237 písm. f/ a § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

So zreteľom na obsah dovolania, dovolací súd preto osobitne skúmal, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť

taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vady, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi a žalobcom neznemožnili uplatniť procesné práva priznané im právnym poriadkom na zabezpečenie ich práv a oprávnených záujmov.

Dovolatelia v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namietajú porušenie ich práva na spravodlivý súdny proces (výslovne čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru).

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Z dovolania žalobcov je zrejmé, že k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. malo podľa ich názoru dôjsť v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci súdmi. Dovolací súd preto považuje za potrebné uviesť, že ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože právnym posudzovaním veci súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné práva účastníka.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná ani námietka žalobcov týkajúca sa nedostatočnej odôvodnenosti, resp. nepreskúmateľnosti písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede

na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle citovaných zákonných ustanovení.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť postupu súdu prvého stupňa, pokiaľ nárok na zľavu z ceny zájazdu posudzoval podľa ustanovenia § 741k ods. 2 Občianskeho zákonníka, avšak nepovažoval za správny záver o jej výške. Za tým účelom doplnil dokazovanie a výpočet určenia výšky zľavy podrobne odôvodnil. Rovnako odôvodnil prečo na žalobcami uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno aplikovať § 13 Občianskeho zákonníka a tiež, ako dospel k záveru, že na prejednávanú vec nemožno aplikovať ustanovenie § 53 Obchodného zákonníka týkajúce sa nekalej súťaže. Dôsledne vysvetlil, prečo nepovažoval odvolacie námietky žalobcov za opodstatnené.

Rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k názoru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť,

že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Žalobcovia namietali aj skutočnosť, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd tiež zo zákona prihliadnuť, a to aj vtedy, keď na ňu dovolateľ nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p., nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Posudzujúc dovolanie žalobcov podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.), žalobcovia namietajú práve túto vadu konania, i keď ju zrejme spájajú s ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. („...,odvolací súd prijal rozhodnutie vo veci samej, ktorým je v časti potvrdzujúci v časti zamietajúci rozsudok ... , zaťažil svoje rozhodnutie vadou, ktorá môže mať, resp. má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej.“).

Dovolací dôvod podľa § 241 ods.2 písm. b/ O.s.p. je daný vtedy, ak konanie je postihnuté vadou, a to takou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dôvodom dovolania podľa uvedeného ustanovenia môže byť akákoľvek vada, ak súčasne spĺňa podmienku, že mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (možnosť takéhoto následku nestačí). O konaní možno povedať, že je postihnuté vadou, ak bolo porušené ktorékoľvek z ustanovení zákona upravujúcich konanie od jeho začatia až po jeho skončenie. Kedy však daná vada mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, záleží vždy len od posúdenia v konkrétnom prípade. Spravidla takouto vadou bude napr. porušenie ustanovení o dokazovaní tým, že súd vôbec nezistoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci, hoci boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, alebo hoci súd nevykonal dôkaz navrhnutý na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, dospel k záveru, že účastník neunesol dôkazné bremeno, alebo ak boli porušené ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, alebo ak odvolací súd vychádzal z iného skutkového základu ako súd prvého stupňa, no nepostupoval podľa § 213 ods. 3 alebo 4, 5 O.s.p., t.j. nezopakoval dôkazy, na ktorých založil svoje zistenie súd prvého stupňa, prípadne nedoplnil dokazovanie a pod.

Za vadu konania zmysle uvedeného ustanovenia nemožno považovať skutočnosť, že skutkový stav nebol zistený úplne, ale len to, že pri jeho zisťovaní sa nepostupovalo v súlade s príslušnými ustanoveniami o dokazovaní.

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p., odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7. Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Ostatne citované ustanovenie umožňuje odvolaciemu súdu, aby dospel k vlastnému zisteniu skutkového stavu, ktoré môže byť odlišné od skutkového zistenia, ktoré urobil súd prvého stupňa. Ak sa však odvolací súd chce odchyliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa, musí dokazovanie sám opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie v zmysle § 132 O.s.p.; je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k odlišnému právnomu záveru, dospel bez vykonania riadneho dokazovania. Ak by sa odvolací súd odchyľil od skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa bez toho, aby rešpektoval povinnosť opakovania alebo doplnenia dokazovania, zasiahol by do ústavne zaručeného práva účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, do obsahu ktorého patrí aj to, že odvolací súd sa môže odchyliť od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom len po doplnení alebo opakovaní dokazovania, ktorého výsledky opravnému súdu umožnia vlastné, prípadne aj odlišné hodnotenie dôkazov.

Z obsahu spisu vyplýva, že ku skutkovým (nie právnym) záverom, na ktorých odvolací súd založil svoje hodnotiace závery, dospel odvolací súd na základe vyhodnotenia dôkazov, ktoré sám zopakoval. Odvolací súd vo veci opakoval dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa a zároveň doplnil dokazovanie špecifikáciou ceny zájazdu (por. zápisnicu z pojednávania a špecifikáciu na čl. 136 - 139), ktoré dôkazy boli rozhodujúce pre určenie výšky primeranej zľavy z ceny zájazdu. Zo zápisnice o pojednávaní spísanej na odvolacom súde 20. októbra 2011 a 1. decembra 2011 vyplýva, že predseda senátu oboznámil priebeh doterajšieho konania, doplneného dokazovania a právni zástupcovia sa vyjadrili k veci a súd ich na záver vyzval v zmysle ustanovenia § 118 ods. 4 O.s.p., aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa i k právnej stránke veci. Odvolací súd potom na základe takto vykonaných a doplnených dôkazov dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvého stupňa, keď predovšetkým vychádzal z doplneného dokazovania o cene zájazdu. Z uvedeného vyplýva,

že odvolací súd zisťoval skutkové okolnosti prípadu vedúce k zmene skutkového stavu. Výsledky doplneného a opakovaného dokazovania mali určujúci význam pre rozhodnutie súdu, ich prostredníctvom odvolací súd získal priame poznatky o rozhodných skutočnostiach svojimi zmyslami. Za dôvodnú dovolací súd nepovažoval námietku žalobcov týkajúcu sa čiastočnej zmeny rozsudku súdu prvého stupňa.

Námietka žalobcov, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, tak nebola dôvodná.

Žalobcovia v dovolaní namietajú tiež nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v uplatnenom nároku na náhradu škody (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Dovolatelia síce formálne namietli existenciu tohto dovolacieho dôvodu, obsahovo ale ničím nevysvetlili, aký omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav má na mysli, ktorý právny predpis nepoužil odvolací súd správne, alebo ktorý nesprávne interpretoval, alebo ktoré nesprávne závery vyvodil zo správnych skutkových záverov.

Dovolateľ musí v zmysle § 241 ods. 1 veta prvá O.s.p. v dovolaní popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje jeho opravný prostriedok, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda, prípadne ktoré dôkazy by sa mali vykonať na preukázanie dôvodov dovolania a čoho sa dovolateľ domáhal. Dovolatelia vo svojom dovolaní namietajú nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, v dôvodoch však namietajú nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (bezdôvodne - por. tiež vyššie uvedené), z čoho vyvodzujú len všeobecne nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Pre zákonu zodpovedajúce uplatnenie dovolacieho dôvodu nie je postačujúce, keď dovolateľ v dovolaní len označí niektorý z dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. (napr. tým, že poukáže na označenie ustanovenia zákona alebo odcituje jeho text). Ustanoveniu § 241 ods. 1 O.s.p. zodpovedá a ním uloženou osobitnou náležitostí dovolania vyhovuje len také dovolanie, v ktorom sa konkrétne uvádza, z ktorých dôvodov sa napáda rozhodnutie odvolacieho súdu. Predpokladom toho je, že dovolateľ popíše (špecifikuje) okolnosti, z ktorých usudzuje, že určitý dovolací dôvod je daný, a že dostatočne konkrétne uvedie, v čom vidí nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak dovolateľ podáva dovolanie z dôvodu uvedeného v § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., nestačí len samotné poukázanie na označenie (alebo text) tohto zákonného ustanovenia; nevyhnutnou náležitosťou dovolania je v takomto prípade vymedzenie, ktorý právny záver a z akých dôvodov nepovažuje dovolateľ za správny. Pokiaľ v dovolaní chýba táto (osobitná) náležitosť, nie je (vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu uplatneným dovolacím dôvodom) vymedzený obsah prieskumnej činnosti dovolacieho súdu a rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním nie je možné preskúmať z hľadiska opodstatnenosti takto „uplatneného“ dovolacieho dôvodu. Žalobcovia, tým že v dovolaní neopísali okolnosti, z ktorých vyvodzujú nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, sami znemožnili dovolaciemu súdu preskúmať správnosť rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska právneho posúdenia veci, na ktorom spočíva jeho rozhodnutie.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolateľmi riadne uplatnený dovolací dôvod nie je daný – žalobcovia napadli zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nebol vydaný v konaní postihnutom procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ ani § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Ďalší dovolací dôvod ale dovolatelia neuplatnili spôsobom, ktorý by zodpovedal § 241 ods. 1 a 2 písm. c/ O.s.p., preto sa dovolací súd nemohol zaoberať správnosťou dovolaním napadnutého rozhodnutia z hľadiska správnosti právneho posúdenia veci, na ktorom toto rozhodnutie spočíva. Najvyšší súd Slovenskej republiky neopodstatnene podané dovolanie žalobcov preto zamietol podľa § 243b ods. 1 O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní jej žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. augusta 2015

JUDr. Edita B a k o š o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová